

## HABILITETSKRAV TIL OFFENTLIGE TJENESTEMENN

Om inhabilitet gjelder reglene i forvaltningsloven kap. II §§ 6-10, med særregler i kommuneloven § 40 nr. 3.

Forvaltningslovens §6 lyder:

"En offentlig tjenestemann er ugild til å tilrettelegge grunnlaget for en avgjørelse eller til å treffe avgjørelse i en forvaltningssak

- a) når han selv er part i saken
- b) når han er i slekt eller svogerskap med en part i opp- eller nedstigende linje eller i sidelinje så nær som søsken
- c) når han er eller har vært gift med eller forlovet med eller er fosterfar, fostermor eller fosterbarn til en part
- d) når han er verge eller fullmektig for en part i saken eller har vært verge eller fullmektig for en part etter at saken begynte
- e) når han som leder eller har ledende stilling i, eller er medlem av styret eller bedriftsforsamling for, et selskap som er part i saken og ikke helt ut eies av stat eller kommune, eller en forening, sparebank eller stiftelse som er part i saken.

Likeså er han ugild når andre særegne forhold foreligger som er egnet til å svekke tilliten til hans upartiskhet, iblant annet skal det legges vekt på om avgjørelsen i saken kan innebære særlig fordel, tap eller ulempe for han selv eller noen som han har nær personlig tilknytning til. Det skal også legges vekt på om gildhetsinnsigelse er reist av en part.

Er den overordnede tjenestemann ugild, kan avgjørelse i saken heller ikke treffes av en direkte underordnet tjenestemann i samme forvaltningsorgan.

Ugildhetsreglene får ikke anvendelse dersom det er åpenbart at tjenestemannens tilknytning til saken eller partene ikke vil kunne påvirke hans standpunkt og verken offentlige eller private interesser tilsier at han viker sete."

Kommuneloven §40 nr. 3 b og c lyder:

- b) Kommunalt og fylkeskommunalt ansatte som i denne egenskap har medvirket ved tilretteleggelsen av grunnlaget for en avgjørelse, eller ved tidligere avgjørelse i samme sak, skal alltid anses som inhabile når saken behandles i folkevalgt organ...
- c) Ved behandling av klager etter forvaltningslovens §28 andre ledd er ansatte eller folkevalgte som var med på å treffe det påklagede vedtak, eller som medvirket ved tilretteleggelsen av grunnlaget for dette, inhabile ved klageinstansens behandling av saken og ved tilretteleggelsen av saken for klageinstansen.

Er en overordnet ansatt inhabil i en sak, kan direkte underordnet ansatt ikke delta ved klageinstansens behandling av saken, eller ved tilretteleggelsen av saken for klageinstansen."

Reglene om inhabilitet går ut på at en offentlig tjenestemann ikke skal delta i behandlingen og avgjørelsen i en sak hvor det foreligger omstendigheter som er egnet til å svekke tjenestemannens upartiskhet.

Forvaltningslovens §6 første ledd angir en del tilfeller som alltid fører til inhabilitet. Av annet ledd følger en skjønnspreget regel hvor det må foretas en helhetsvurdering av om det foreligger omstendigheter som er "egnet til å svekke tilliten" til tjenestemannens upartiskhet. I slike tilfeller avgjør tjenestemannen selv om han/hun er inhabil, jf. §8.

Etter §6 tredje ledd kan avgjørelse i en sak ikke treffes av en ansatt som er direkte underordnet inhabil tjenestemann. Bestemmelsen utelukker imidlertid ikke at den underordnede medvirker ved saksforberedelsen. Ved behandlingen av klager på enkeltvedtak er imidlertid habilitetskravene skjerpet. Dette er gjort i kommunelovens §40 nr. 3 bokstav c annet ledd. Bestemmelsen innebærer at den som er direkte underordnet en inhabil ansatt, vil være inhabil ved klageinstansens behandling av den aktuelle saken og kan heller ikke delta ved saksforberedelsen for klageinstansen.

Forvaltningsloven § 6 tredje ledd kommer ikke til anvendelse hvor den folkevalgte tidligere befatning med saken har skjedd i egenskap av ansatt i det fylkeskommunale tjenestemannsapparat. I et slikt tilfelle vil vedkommende være inhabil etter spesialbestemmelsen i kommuneloven §40 nr. 3 b.

## Interne referanser

### Eksterne referanser

[1. Forvaltningsloven](#)